

templom helye is meghatározható volt. A templom dombja 121 m magasságban található a tengerszint felett, az egykori házsorok 119–120 m magasságon helyezkednek el. A terület a Sajó és a Kis-Sajó árteréből csak igen kis mértékben emelkedik ki. A feltételezett templomhegy körül emberi csontok nem kerültek elő.

A felszíni leletek alapján a települést a 13. század végétől a 16. század elejéig lakták. A település telekkiosztását a felszíni gyűjtés eredményeinek a domborzati felmérés és a légi fényképek adataival való összevetése után tudjuk meghatározni. A történeti adatok alapján a vizsgált település a középkori Kisfalud települése lehetett.

PUSZTAI TAMÁS

294. Sajósenye, Telek-határrész

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kö

A 2000. március 14–23-ig tartó szisztematikus régészeti terepbejárás munkálatai során azonosítottunk egy, a Kis-Sajó K-i partján, a vizsgált faluhelytől 900 m távolságban, attól É-ra található elpusztult középkori település felszíni maradványait. A vizsgált területtől É-ra, a Kis-Sajó K-i partján, a Telek nevű dűlőben, légi fényképek előzetes átvizsgálása során azonosítottunk egy derékszögben megtörő alaprajzú települést, melynek területén szintén a 13. század végétől a 16. század elejéig terjedő időszakra keltezhető régészeti anyag került elő. Ez a település lehetett a középkori Senye falu.

PUSZTAI TAMÁS

295. Salgótarján, Ipari Park II.

A részletes jelentést lásd a 31–38. oldalon.

(Nógrád megye) R, Szk, N, Kö, Ú

VADAY ANDREA

296. Salgótarján, Pécskő-szikla

(Nógrád megye) I

A péceli és bronzkori lelőhelyként ismert sziklánál egy terepnapot töltöttem, fotódokumentációt készítettem. A sziklát az 1920-as években folyt bazaltbányászat és egyéb tevékenység átalakította, de a jelenlegi csúcson megfigyelhetők mészhabarcos falazat-részletek, sziklába vésett falhelyek(?) és lépcsők(?). A szikla északi oldalán található kisméretű üregeknél is további vizsgálatot igényel, hogy természetes záránykimállások vagy kaptárkő-jellegű fülkék. További kutatást igényel a maradványok felmérése és meghatározása.

MAJCHER TAMÁS

297. Salgótarján, Salgóvár

(Nógrád megye) Kö

Miután a salgói felsővár 1981–84 között általam elvégzett teljes feltárását követően hosszú évekig szünetelt a műemléki helyreállítás, a Kincstári Vagyoni Igazgató-

ság 1998–99-ben elvégeztette a falak konzerválását a lakótoronycsonk tetővel való lefedését, valamint visszaállította az 1300 körüli várkaput és a korai (14–15. századi?) ciszternát. Ezután merült fel igényként az alsóvár maradványainak feltárása és azt követő helyreállítása. Az utóbbi részen az 1980-as években csak néhány kutatóárok nyitására volt módunk, majd sajnos, a felsővár helyreállító vállalkozó – felvonulás címén – elég jelentős felületen egy közel méter vastag törmelékréteget elplánrozott. Ekkor jellegzetes késő reneszánsz kőfaragványok kerültek napvilágra, annak a bizonyítékként, hogy a vár ezen részén nem csupán gazdasági épületek álltak egykor.

A 2000. évben végzett ásatás a nagyjából kifli alakú, a felsővárát ívesen körülölelő alsóvár rendszeres feltárását tűzte ki célul. Ennek érdekében sugarasan kijelölt kutatóárkokkal vágtuk át területét, kiindulva az ásatás nélkül is jól meghatározható külső várkaputól, majd a megfigyelések eredményeit kiértékelve egyrészt megkezdtük az egykori épületek teljes feltárását, másrészt a részben a felsővárból származó vastag omlásréteg letermelését és a várból való leszállítását. A rendelkezésre álló idő szűkössége és a technikai nehézségek végül csak azt tették lehetővé, hogy meghatározzuk az alsóvár íves külső falának nyomvonalát és az ahhoz csatlakozó épületek közel kétharmadának alaprajzát. Teljesen feltárni azonban csak egyetlen épület, a kapu K-i oldalán, a felsővár sziklájához támaszkodó, szabálytalan téglalap alaprajzú úgynevezett kapus- vagy őrségépület falmaradványait tudtuk.

Ennek pontos korát nem lehetett meghatározni – benne egy, a török hódoltság korára helyezhető téglagyag szerkezetű kemence került elő –, viszont a Ny-i várfal belső oldalához csatlakozó, közel szabályos téglalap alakú, legalább négy térre oszló épületszárnyról teljes feltárás nélkül is valószínűsíthettük, hogy csak a 16. század közepén épült fel – talán a Derencsényi-családhoz köthető a DK-i, nagy ötszögű ágyúbástyával együtt – és eredetileg bizonyára emeletes volt. Falai ugyanakkor szinte sehol sem maradtak meg 50 cm-nél magasabban, az udvar felé nem nyíltak hosszfalában ajtók, de tereinek egykori lakófunkcióját számos reneszánsz nyíláskeret jelzi.

Kutatóárkaink rétegeinek elemzése ugyanakkor megerősítette azt a, még az 1980-as években tett, megfigyelésünket, hogy ez az épület, sőt maga a néhol teljesen lepusztult külső várfal nem az alsóvár legkorábbi építménye. A feltárt falazatok ugyanis korábbi rétegeket, járósinteket metszenek, azt azonban még nem tudtuk megállapítani, hogy eredetileg – azaz talán már a 14., de legkésőbb a 15. században – faszerkezetű védővonnallal kell-e itt számolnunk, vagy esetleg kidőlt, lecsúszott egy korábbi várfal. Az említett téglalap alaprajzú épülethez K-ről csatlakozó további építmények kiterjedése és alaprajzi elrendezése, továbbá a felsővár feljárat rendszere csak a feltárás folytatásával tisztázható, erre 2001-ben reális esélyünk van. Ugyanakkor nagyon